

בואו נשווה בין השיר 'לא כברוש' לבין השיר 'רק על עצמי':

הדמיון בין השירים

- א. **דרך החיים של הדובר/ת** - מבחינת "דרך החיים" של הדובר קיימת קרבה מסוימת בין שני השירים. הדובר של 'לא כברוש' מבקש את הצנוע, האחד מן הרבים, הלא-מתבלט וקורא לתהליכי חיים איטיים ורחבים שנתפסים בעיניו כנראה כחזקים יותר מן האחד והפתאומי. גם הדוברת, בעזרת הדימוי המרכזי של הנמלה, מציעה דרך חיים מאוד דומה.
- ב. **המוות בעיני הדובר/ת** - ב'לא כברוש' קיים תיאור מובהק של מוות ופרידה מן העולם בבית האחרון, המוות המתואר הוא מוות שאפשר לתארו כמפויס ושלו שאינו מתנגש עם העולם אלא מתמזג איתו. הדוברת ב'רק על עצמי' לעומת זאת אינה מתייחסת מפורשות למוות אלא רק רומזת לו בשתי השאלות הרטוריות החותמות את השיר ומבטאות אכזבה שיש בה דברי סיכום. דברי הסיכום הללו מרמזים שהדוברת לפני מותה, אולם אנחנו מנחשים זאת בעיקר בגלל תאריך החיבור (1930) שעה שהמשוררת גוססת משחפת. השיר פורסם רק שנה לאחר מות המשוררת מה שמקשה להתעלם ממותה הטרגי בזמן הקריאה. אם כן, הדמיון ביחס למוות הוא שבשני השירים המוות הוא סוג של **ויתור** - משהו שלא הושלם ("שר מתפטר") במובן של מיצוי אך הושלם במובן של פרק הזמן שניתן לו. ובעודו סוג של ויתור, צומחת מן הויתור הזה תפילה - אצל עמיחי, אין השלמה מוחלטת עם המוות והויתור שהוא כולל בתוכו (ויתור על שאיפות, חלומות וכו') - מסוף גלגולה של האבן עולה אבק של תפילות, כל סוף מעורר כמיהה להתחלה חדשה, הזדמנות חדשה וכו'. אצל רחל קורה אותו דבר - הסוף המאכזב של החיים יוצר את השאלות הרטוריות שמזכירות תפילה במובן של טרזניה כלפי האל והחיים. הדוברת אינה משלימה עם האכזבה שלה, אחרת לא היתה כותבת את השיר. גם העובדה שהיא ממעיטה מערכה העצמי בפתח השיר מזכירה את מעמד התפילה והתחנונים.

השוני בין השירים

- א. **היחס לחברה** - בשירו של עמיחי ברור הקשר ההדוק בין היחיד לחברה, קשר שהוא חלק חשוב בסגנון החיים המוצע בשיר. עמיחי מדבר על כך שהקשר הזה הוא הטוב. אצל רחל, למרות ההשוואה לחברת הנמלים (ורחל מאוד העריכה את הצד החברתי של הנמלה לפי הספר של מטרלינק שתרגמה בשנת חיבור השיר שנקרא 'חיי נמלים'), הנמלה המתוארת היא בודדה ומבודדת והאסוציאציות שעולות בנו לגביה הן שליליות.
- ב. **גורל** - עמיחי מציג תפיסת עולם אופטימית שמראה את הכוח החיובי והבונה בחיים, תפיסה שגורסת שאף המוות אינו נורא כל כך. רחל הרבה יותר פסימית - החיים הם אכזבה, בכל ציפיה יש עצב נבו. החיים הם שרירותיים ונתונים ביד ענקים מתבדחת. דבר שאין לו זכר אצל עמיחי.
- ג. **דובר** - מבחינה סגנונית, הדובר של עמיחי הוא כללי וסתמי ואינו מורגש בשיר, זאת בניגוד לדוברת האישית מאוד של רחל. ההשוואה בין שני הדוברים מדגישה את הדובר הכללי של עמיחי (שיודע דווקא להיות אישי מאוד בשירים אחרים שלו) - דובר שמתאים לגישת 'הרבים' של השיר המסוים הזה. גם הדובר בשיר של עמיחי נבלע כמו הדשא או האוויר. ואילו הדוברת של רחל בולטת מאוד. גם הפתיחה של רחל (ושם השיר): רק על עצמי לספר ידעתי, עומדת בניגוד ל"לא בבת אחת, לא כולי.... להיות מוסתר כהרבה ילדים במשחק". הדוברת עומדת במרכז השיר וטוענת שאין לה אלא את עצמה, ואילו הדובר מבקש להיות נסתר ככל האפשר, אולי להתכחש לעובדה שהוא 'המספר' של השיר.